

63819579-8	05/06/2018	יחד נאמן - כותרת	עמוד 30	1	26.96x34.91
המרכז הבינתחומי הרצליה ד"ר אלי כרמו - 84260					

נושא בחדשות

עפיפוני התבערה שורפים את הדרום

כנפים של טרור

עפיפון התבערה הראשון

לך על הכביש ומתפוצץ. כשלפעמים הוא אינו גורם לכל נזק ולעיתים מוביל חלילה למותם של מספר אנשים. ברוב המקרים גם העפיפונים לא גורמים לנזקים. כי איכשהו בשל האטיות שלהם והנראות יש מספיק זמן, גם למישנוסע על טרקטור ומזהה אותם, להימלט מהמקום ללא פגע. אלא שאותו עפיפון שנופל בלילה או גורם לשריפה סמוך לגן ילדים או למאגר הדלק של היישובים, עלול לגרום גם לנזקים חמורים פי כמה, שאי אפשר לזלזל בהם.

כוחות הביטחון מנסים כיום להילחם במפגע המרחף באופן נקודתי. באמצעות הקפצת כוחות צבא וכיבוי אש כשצריך בכל עת שעפיפון משוגר ולנהל מעין משחקי תחול עכבר, שבחסדי שמים מוכיחים עצמם, של גטרול העפיפון בטרם חולל את ההצתה וכיבוי האש לפני שנגרם נזק. אלא שההמתנה בחיבוק ידיים, ההופכת את האויב ליום ואת ישראל למגיבה, מכעיסה את החקלאים ואת התושבים המצפים שהכדור יעבור למגרש הישראלי, שיקדים תרופה למכה החדשה ויוכיח למתגרים בו שכל ניסיון שווה מחיר כואב. הצבא תקף אמנם מטרות תמאס מהם שוגרו עפיפונים, אך המסר עדיין לא היה עוצמתי דיו כדי להוציא את החשק למשגרים הבאים.

ד"ר כרמון: "כרגע הניסיון שנעשה הוא של הפעלת רחפנים לצורך הפסקת הפעילות, אלא שההצלחה הינה בערבון מוגבל. כמו במקרה של הקסאמים שמחירי התשובה יותר גבוה ממחיר הנשק שמשמשים בו. הצבא הבטיח אמנם שתוך שבועיים הוא ימצא פתרון טכנולוגי נגד התופעה אבל קשה לראות איך זה יתבצע".

השאלה הגדולה, לדעתו, היא אם בכלל שווה להשקיע משאבים כה גדולים באמצעי כה פרימיטיבי והאם אין תשובות אחרות ואמצעים להפעיל כדי להסוך בכך, כמו פעולות תגמול בתוך עזה מול מנהיג החמאס וכד'.

השאלה היותר גדולה היא מה פשר השתיקה ומה מסתתר מאחורי ההבלגה? האם מתכננים חלילה לפגיעות בנפש כדי להתעורר?

"ההערכה היא שמדובר בהבלגה מכוונת מתוך כוונה לא להסלים את הרוחות עד אמצעי מאי (בין ה-15 ל-18) שבו מדברים גם על העברת השגרירות לירושלים וגם על הנכבה. החמאס מבטיח שזה יהיה יום גורלי של פריצת הגדר ולדעתי ישראל שומרת על איפוק מסוים כדי לא לגרום להחמרה. כדגע עוד ניתן לסבול את הנזק הנגרם מהעפיפונים עד התאריך המכריע כדי לא להתרחף המצב בעזה. אחריו יצטרכו השלטונות להחליט האם הם מחריפים את התגובה. לא ברור נגד העפיפונים כמו נגד המארגנים מהנהגת החמאס. כאמור, פיתוח מענה טכנולוגי בשלב הזה אינו כדאי, כיון שלא נראה לי שהעפיפונים יהפכו לכלי מלחמה. וביתנים אנתנו יושבים על הגדר בתקווה שאולי העסק ידגע ויגווע מעצמו".

החמאס והפלשתינים אולי מתיימרים להיות הראשונים, אבל הקרדיט לעפיפוני התבערה, הנושאים חומרי הצתה ובעירה והופכים לכלי לחימה מאולתרים, מצוי בהיסטוריה הרחוקה. ידוע, למשל, כי כבר במאה השביעית הגנרל גים ירחין שיגר עפיפון ועליו דחליל בוער (ונקווה שלא נספק רעיונות מעשיים חדשים...), במטרה להפחיד את הכוחות שמולו, וכי ארגוני טרור נוספים או מיליציות פחות מאורגנות השתמשו בהם כדי לדלג מעל מכשולים קרקעיים בלחי עבירים כמו חומות גדרות מחסומים וכד', המשמשים להגנה ואבטחה של יישובים ותשתיות. בעבר השתעשעו בשליחת מכתבים דרך עפיפונים. חוררו תור במרכזה של פיסת נייר שהושחלה על חוט העפיפון ושוגרה עם כיוון הרוח. כיום מעבירים מסר איבה ותקיפה באמצעות נפצים שמוצמדים לעפיפונים ומשגרים קרוב אל המטרה. בעיר מות הנוכחי נעשה ניסיון חדש לגייס את עפיפוני התבערה למשחק כדי להגביר את הלחץ הפסיכולוגי על ישראל במסגרת ההפגנות האלימות של "צעדת השיבה הגדולה", כשהמסר הסמלי הוא שהפעם המאבק הגותלי לא יהיה משחק ילדים כלל.

וכלם זלזלו בהם, הפכו לכלי הרג לכל דבר ומנהרות הטרור, שלא נלקחו ברצינות, הפכו למנהרות מוות התקפיות. גם העפיפונים הצוברים כיום תאוצה עלולים להשתדרג פתאום לרתפנים ולעוד שיטות פעולה, שאם לא עוצרים אותם בתחילתם הם רק מקבלים גושפנקה להעלאת רף עם ממדי תעוזה, שיגלגלו את הכדור למדרון שיתקשו לעצור.

"אין ספק שהיהומה, שהחלה כמעשה חובבני היתולי שזכה לכותרות, התמסדה עם הזמן לאחר שהמארגנים שלה ראו כי טוב והחלו לפתח עפיפונים מיוחדים, שאינם מסתריים, רק למשימה זו" - אומר ד"ר אלי כרמון חוקר במכון למדיניות נגד טרור במרכז הבינתחומי הרצליה בשיחה ל"יחד נאמן" - "ברור כיום שהחמאס הוא זה שעומד מאחוריה ושמעבר לממד המוכר של טרור חקלאי שהיא משרתת מדובר בטרור בטחוני לכל דבר, שהינו חלק מהמעגל שהחמאס בונה כדי להביא מאות, ואולי אלפים, שיצליחו לפרוץ את הגדר ולהיכנס לישראל במסגרת של שיבת הפליטים. בנוסף, מדובר באקט של הסתה כיון שביכולתן של השרפות הפורצות ליד בתים ומוסדות חינוך להסיט את תשומת הלב של גורמי הביטחון ממהלך פריצת הגדר".

מה פוטנציאל הסיכון?
"העפיפונים לא שונים מבקבוק תבערה המושך

כיום מדברים גם על עפיפונים עם מכלי גז קטנים ומזהירים מעפיפונים ממולכדים בכל מיני הפתעות חדשות, שמבטיחים לנו אויבנו כחלק מהמאבק הנוכחי לפריצת הגדר ולחרידה לשטח ישראל לצורך ביצוע פיגועים ביישובי עוטף עזה, שהגיעו לשיא בניסיון הכושל לפריצת ההמונים של הגדר (ב"ט 30 במרץ וב"ט 6 באפריל) במסגרת "צעדת השיבה הגדולה".

ההיגיון אמר לא להיגרר למשחק האוויר, תרתי משמע. כי איזה נזק יכולים בסך הכל לעולל עפיפונים ויד ברזל שתופעל מולם רק תשרת את הניסיון לזכות בדעת קהל בינלאומית לאלימות שמפעילה כביכול ישראל. אלא שעד מהרה התברר שגם עפיפון צעצוע בעלות של עשרה שקלים יכול לשבש חיים ולגרום לנזקים בעלות של מיליוני שקלים. סרטוני הדרכה להכנת עפיפוני תבערה מחומרי בית זמינים, שפורסמו ברשתות חברתיות הפלשתיניות, הגבירו את המוטיבציה להצטרף לטרנד החדש שמעלה באש את השטחים מעבר לקו ומצית את השנאה והמאבק ביתר שאת. העפיפונים הפכו לחלק מהנוף בגבול רצועת עזה. פלשתינים בכל הגילאים בונים לעצמם מתקן שיגור בצורת סוללת עפר או מבנה מתאים ומעופים את פחיות הדלק יחד איתם לגבה של עשרות מטרים כשהם מכוונים אל הגדר ושדות החיטה שבקו הראשון של הגדר, כמו גם אל הכלים ההנדסיים הקרים שנועדו לבניית החומה התת קרקעית המצויה בעיצומה ונועדה לסיכול המנהרות ההתקפיות.

בתוצאה כבר אי אפשר לזלזל. מעבר לפגיעה המוראלית והעיכוב המשמעותי בבניית החומה התת קרקעית, מדובר בנוזק רכוש אדירם לעשרות קיבוצים ומושבים במרכז הרצועה, שממש ממתני ים בדריכות לעפיפונים בשעות הרוח המתאימות לשיגור באמצעות כיתות כוננות שנועדו לכבות את האש בעודה באיבה. כ-2500 דונמים של חיטה נשרפו בכל עוטף עזה כאשר קו החיטה של הקילומטר הראשון הסמוך לגדר, נשרפה כליל. רבים ממהרים לקצור את החיטה ששרדה, למרות שאינה בשלה ותתאים רק למאכל בהמה, והפיצו שמציעה להם המדינה בטל בשישים לעומת הסיכון היומיומי המאיים על פרנסתם וביתם.

"להתעשת מההבלגה"

אין פלא שח"כים מכל קצות הקשת הפוליטית קוראים להתעשת ממדיניות ההבלגה והאיפוק ולייצר תפנית מתשבתית, שתוביל למדיניות רשמית נגד גל הטרור המעופף ובעיקר היד שעומדת בצד השני של העפיפון, אנשי החמאס עצמם, שמגבים את השריפות המסוכנות המדירות שינה מעיני חקלאים ומוכרות לקבל סדר עדיפויות לאומי. ההיסטוריה כבר הוכיחה שצניעות הקסאמים, שקראו להם פעם "צינור מעופף"

■ קבלו את כלי הנשק הפרימיטיבי, שעבר הסבה ממשחק ילדים לאמצעי טרוריסטי המאיים על השבתת החיים ביישובים הישראליים הסמוכים לגדר ועכשיו מהווה חלק בלתי נפרד מהמערכה בדרום - ובמערכת הפתרון טוענים: אין לזה פתרון ■ עפיפוני הצעצוע ששודרגו ל"עפיפוני תבערה" ו"עפיפוני נפץ" ממולכדים, שמדי יום גורמים לעשרות שריפות שעד כה כילו כ-25 אלף דונם משדות הנגב המערבי וגרמו לנזקים של מיליונים, כשהחשש הוא כי יפגעו גם בבניית הגדר התת קרקעית נגד המנהרות ■ מה עומד מאחורי מדיניות ההבלגה של ישראל המחרישה נוכח תעשיית העפיפונים הצוברת תאוצה? ומהי מטרתו העיקרית של החמאס המפעיל אותה מאחורי הקלעים? ד"ר אלי כרמון מהמכון למדיניות נגד טרור בבינתחומי על המלחמה האווירית החדשה ■ לא משחק ילדים ■

ה גיל

מי היה מאמין שיבוא יום ועפיפוני המשחק, חביביהם של הילדים, יהפכו למקור איום פוטנציאלי שמשחית רכוש, פוגע בביטחון התושבים ומהווה את הנושא המרכזי על סדר היום בישראל בישיבות הביטחון ובדיוני הצבא. שצעצוע הנייד/ניילון התמים, שלא לומר הפרימיטיבי הזה, יהיה חלק מרכזי מהמערכה בדרום ויגדיר פתאום כאמצעי לחימה לכל דבר, עד כדי כך ששוקלים להתיתס למי שמחזיק בו בסיטואציות ובצורות מסוימות (כשהוא מחובר לכלי תבערה, חומרי נפץ וכד') כאל מתבל לכל דבר, על כל המשמעותיות הנלוות, ולהכריז רשמית על כך ש"דיק עפיפון כדין קסאם".

מלחמת העפיפונים

עכשיו זו כבר עובדה. מה שהחל כגימיק שטח מטעם פלשתינים משועממים, שניסו לתפוס תשומת לב באמצעות עפיפוני מחאה שהוצמדו להם דגלי הרשות הפלשתינית, הפך לגל מאורגן וממוסד שניכר שיש יד תמסניקית מכוונת מאחורי יו. של מאות עפיפונים, שעברו הסבה מתוחכמת לעפיפוני טרור עם תבילות חומרי נפץ קטנים המייצרים נזקים גדולים לשדות, ליבולים ולרכוש. הנזק הזה הינו בלתי נתפס ומתבטא באדמה המפחיתת בדרום, שמדי יום ממש בוער משריפות הפורצות בעשרות מוקדים באזור עוטף עזה בעקבות שימוש בעפיפוני תבערה. בסוף השבוע האחרון נאלצו צוותי הכיבוי לעבוד שעות נוספות בעקבות שריפות שפרצו באזור כרמיה וניר עם שבצפון הרצועה וכן סמוך לקיבוץ כיסופים במרכזה. בכרמיה כלתה האש כשליש משטחי שמורת הטבע ובסך הכל כילו עפיפוני התבערה בשבועות האחרונים כ-25 אלף דונם משדות הנגב המערבי.

מי שהקל ראש בתחילה בשעשוע החדש מעבר לרצועה כבר מבין היום שמדובר בשיטה הצוברת תאוצה, משכללת עצמה כל שיגור מחדש ועולה מדרגה מסוכנת. מעפיפונים שחוברו אליהם מצלי מות נולדו עפיפוני אש ועפיפונים עם חומרי נפץ.